

sjónarmið

Olivur Næss, leiðari av Ráðnum fyri ferðslutrygd

Børnini mugu læra ferðslumentan

Føroyingar hava ikki bert met í biltalið í mun til samlaða vegalond, føroyingar hava eisini met í ferðsluóhappum við og uttan fólkskaða!

At Sosialurin er sinnaður at byrja eitt panel ella greinarøð um ferðslu, eigur hann rós fyri, tí hetta er øki, sum fevnir so víða og víðkemur okkum øllum.

Eg havi skilt greinarøðina soleiðis, at nøkur fá skulu lýsa síni sjónarmið um ferðslu sæð frá sinum egna arbeiðsøki. Hetta er sjálvsagt áhugavert, men eg kundi hugsað mær, at hin, í hesum føri «vanligi brúkarin», eisini fekk høvi til at siga sína hugsan um tey ferðsluviðurskipti, sum eru ymsastaðni í Føroyum, tí tey serkønu hava altíð gott av at hoyra, hvørjir trupulleikarnir eru «í gøtuni, har vit búgva».

Tá vit í dagligari talu nýta orðið ferðsla, hugsa vit aloftast um bilferðslu. Hetta kemst av, at bilferðslan er so nógv kraftmiklari enn tey, sum eru til gongu, fyri ikki at tala um børn og gomul.

Í gesi stuttu greinini verður tað eisini bilferðslan, sum verður umrødd. Fyrsti bilurin kom til Føroyar fyrst í tjúgunum. Síðani vaks biltalið so spakuliga til fyrst í seksti árunum, tá

tað veruliga tók dik á seg og vaks í stórum. Samstundis vóru veginir útbygdir og berghol, ferjur o.a. gjørdur nú Føroyar eftir fáum árum til eitt samferðsluliga framkomið land. Sostatt er føroyingurin, sum koyrandi ferðamaður, spildurnýggjur. Tað eru ikki so nógv ár síðani, at einasti máttin at ferðast millum bygdur var antin til gongu ella við báti. Onkur hevði møguleika at taka seg fram á hestbaki, men tað vóru tey fáu.

At nýta og eiga akkar fyri 1960 var aloftast knýtt at virksemini av einum hvørjum slag. Í dag er bilurin eitt ambó til at lætta um dagliga strevið og at gera møguleikarnar til arbeiði og leik fjøltáttari. At koyra í bili er frammaliga, tá umræður at nýta fríleturnar.

Við bilvøkstrinum broyttist eisini samverumynstrið. Tann leið at finna skyldfólk og vinir, sum fyrr tók langa tíð, tekur nú bert minuttir. Hetta ger, at samveran ikki kann verða líka innilig og hjartalig hvørja ferð, tá nú ber til

at hittast fleiri ferðir um dagin. Hugsa vit longri fram, kann hetta føra við sær, at vitjaninar hjá hvørjum øðrum fara at fæðkast. Hetta skal ikki viðgerast meira á hesum sinni, eg vil bert vísa á, at meðan vit hava fingið tað ómakaleysari, so hava vit eisini mist nakað.

Vit hana eina tættu bilferðslu í Føroyum, vit hava nærur met, taka vit biltalið í mun til fólktalið ella vegalondina. Vit hava eisini eitt annað met, og er tað daprari — ferðsluskaðar, bæði við og uttan fólkskaða. Hetta var beinleiðis orsök til at Ráðið fyri Ferðslutrygd varð sett á stovn. Eitt, sum gjørdi hesar stovnsættrar bjartskygdar, var sjálvsegnin, um at allir stovnar, sum bóru brá at hava við ferðslu at gera, stóðu saman um hetta tiltak, og at allar kommunir í landinum, heilsuverkið og skúla-verkið vóru uppi.

Eitt er púra greitt, og tað er, at ferðsluskaðarnir eru alt ov nógvir, og at okkurt munagott eigur at verða gjørt fyri at

minka um hesar. Hvat er so at gera, og hvar skal ein byrja? Gævi tað var einfalt at svara, so hevði verið ódrvisi. Í flestu forðum er tað so nógv ymiskt, ið ávirkar teir skaðar, sum henda. Tað kunnu vera veginir, bilarnir, koyriskúlafrálæran, okkurt annað ella vit sjálvi. Ja, vit noyðast at taka ein part av skuldini á okkara herðar og er tað tí neyðugt at vit øll hava ferðsluna í huga í dagliga virksemini okkara. Vit eru ferðsluluttakandi til og frá arbeiði og skúla, tá eitt orindi skal rennast, tí ein kvøldtúrur skal spákast ella rennast, ja vit eru í ferðsluni so skjótt, vit fara út um dynnar.

Vit á RFF leggja stóran dent í at læra unga ættarliðið um ferðslu, og at pota eina ferðslumentan niður í børnini, sum kann koma teimum og okkum til góðar, tá tey eru vaksin og skulu setast á prútl ella í ein bil, so at tey ferðsluliga sæð, verða meiri at sær komin enn tað ættarliðið, sum myndar ferðslu-umhvørvið í dag.

Í ferðsluni er neyðugt at øll hava fyrilit og fara

væl um hvønn annan. Tað er neyðugt at sýna hógv og rósemi. Vit eru noydd til at bera okkum at, sum ferðslulógin gevur ábendingar um, og halda okkum til tær reglur, sum eru fyrisettar. Eg veit væl at so einfalt er tað ikki, og er tað tí somikið meiri neyðugt at hava fyrilit. Í ferðsluni ber ikki til at vera individualistur. Tað er eyðsýnt, hvussu standurin hevði verið, um hvør gjørdi, sum honum listi. Eisini er skeivt at halda seg hav á framhjárátt ella meta seg hava serligar gávur sum bilførari.

Í ferðsluni eru vit øll eins, øll hava vit somu skyldir og somu rættindir. Nú hevur ferðslufrálæra fingið innivist í skúlanum, og er hetta at fegnast um. Henda frálæra er í sjálvum sær soleiðis, at heldur enn at hava serstakar tímar, eigur hon at verða flættad inn í aðrar lærugreinir. Á hesum øki hevði ein nýhugsan verið ynskilig, t.d. kundi eg hugsa mær, at komandi lærubókarið hevundar, har til bar, tvinnaduð sovrøðið uppi, sum hevði við ferðslu-

mentan at gera. Hetta kundi víðari ført við sær, at tað at tryggja seg í ferðsluni, varð lagt niðuri hvørt einasta menneskja.

Enn hoyra vit mynduleikar okkara meta tað sum «skemt», at gera vegir okkara ferðslutryggjar. Vit eru tó noydd at verja okkum og krevja av bæði kommunalunum og landsmynduleikum, at gamlir vegir og øll nýgerð av ymsum slag, verða gjørd sum ferðslutrygg sum gjørligt.

Tað er ein menniskjaligur vani at taka eftir øðrum, og er einki skeivt í tí, tá tað er gott og gagnligt. Her hugsi eg um grein 40 í donsku ferðslulógini, sum sigur, at íbúgvunum í einum grannalagi kann veitast loyvi til at fáa broytt veginar soleiðis, at til ber hjá børnum at spæla á vegnum og skulu bilarnir skriða eftir vegnum. Henda grein 40 virkar á nærum øllum vegum, undantikinir eru tó lands- og høvuðsvegir. Ein slík broyting nýtist ikki at føra til ovurstórast kostnað.

